NAM THỨ MƯỜI BẢY — SỐ THỨ 2327 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 18 DECEMBRE 1924

BIBLIOTHÈQUE NUMÉRIQUE HARDAN-WATTEAU

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Bắc-kỳ, Ai-lao, Cao-miên, Trung-kỳ, Nam-kỳ, Lào thuộc Pháp	Ngoại quốc	Đổi và Hồng Kông	Đất Tàu, Nhật-bản, Xiêm, Nam-dương thuộc Hà-lan	Toàn xứ Đại-Pháp và thuộc địa Pháp	Toàn cõi
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHAM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-Y-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 3076

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le cm.
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le cm.
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một câu chuyện về việc khẩn hoang

Nói đến việc khẩn-hoang thì ai cũng công nhận là một việc rất cần cấp mà rất có ích lợi cho người nước ta bây giờ; vì nước ta là một nước chỉ sống về nghề nông, từ sinh-kế của nhân-dân cho đến nền kinh-tế của nhà-nước, ngoài các thứ nông-sản không còn trông vào cái gì được cả; ở trong cái thế-giới giao-thông rộng-rãi này, cũng có nhiều nước lấy công-nghệ thương-nghiệp lập quốc mà trở nên nước thịnh dân giàu, nhưng cứ cái trình-độ công-nghệ thương nghiệp còn ấu-trĩ như nước ta bây giờ thì chưa có thể có cái mong mỏi viển-vông như thế được; cái sinh-mệnh của cả dân-tộc mình, quốc gia mình vẫn còn phải bám chặt ở trên bờn đất; mà cái đất của mình cũng lại thích-hợp về nghề nông hơn cả, ruộng rẫy phì-nhiêu, khí-hậu ấm áp, sự sống tia thật dễ dàng [illegible] một nước cần-bản có nghề nông, [illegible] dễ phát-đạt như thế, mà trong nước ruộng đất bỏ hoang mười phần còn đến năm, sáu, thử lật bức địa đồ lý-tài của nước ta ra mà xem đi xét lại, như một giải trung-du thượng-du ngoài Bắc, hai cánh đồng Ca-mau, Tháp-mười trong Nam cho đến các miền sơn-phận Trung-kỳ còn biết bao nhiêu là núi, là gò, là đồi cây, là bãi cỏ, nếu khai khẩn được hết, giồng giọt được khắp, thì những nửi những gò, những đồi cây, những bãi cỏ ấy sẽ cung cấp cho ta vô số là thực-phẩm rất quí báu, là công-nghệ nguyên-liệu rất cần dùng, thật là một cái nguồn lợi của ta không bao giờ vơi, một cái kho báu của ta không bao giờ hết.

Trong khoảng vài chục năm nay, người mình cũng đã có nhiều người chú-ý về việc ấy; những bẫn-dân ta ở về mấy nơi ruộng đất eo hẹp, sinh-kế ngặt-nghèo, cũng sẵn lòng đi cầu thực tha phương, mong kiếm được một miếng cắm giùi mà cùng nhau an cư lạc nghiệp. Song việc gì cũng vậy, lúc gầy dựng thật vẫn rất là gian-nan, nhất là cái việc khẩn hoang này thì càng cần phải có tư bản cho thật to, người chủ trương cho thật vững, lấy nghị-lực tinh-tâm, đem tiền nghìn bạc vạn mà mở-mang cái công cuộc cho được to-tát, duy trì cái sự-nghiệp cho được lâu dài, không thì dù có địa-lợi, có nhân-công cũng không mong gì có thành hiệu ngày được. Việc ấy phải mong về những nhà tư bản lớn hoặc công-ty hợp cổ thế nào mà cổ có người nhiệt-thành công ích, đủ tài lực mà ra sức dảm-đương, thì cái vấn-đề khẩn hoang ở nước mình mới có ngày giải quyết được. Đây xin thuật một câu chuyện khẩn hoang của người Đan-mạch thật cũng chỉ nhờ có một người chủ-trương công việc giỏi mà đã có được thành-hiệu hẳn hoi, để các nhà có trí-thức, có thế-lực ở trong xã-hội ta hoặc giả có văn-phong mà hưng khởi, gắng theo được cái gương tốt của người ta chăng?

Nước Đan-mạch vốn là một nước nhỏ bên châu Âu, kể diện-tích thổ-địa nhỏ ước chỉ bằng một phần nước ta, trước đây năm mươi năm còn bỏ hoang hai ngàn năm trăm dặm vuông không giồng-giọt gì cả; những đất còn hoang ấy cũng không được màu-mỡ tốt mà khai phá dễ như những đất còn bỏ hoang ở ta, nơi thì vũng dầm, nơi thì gò cát, nếu phải vào tay người mình thì chắc không thèm nhìn nhận đến làm gì, có lẽ bỏ đến [illegible] còn là vùng dầm gò cát mãi, chứ mong gì khai phá được mà giồng-giọt được nên; vậy mà người Đan-mạch quyết chí thực hành, nhất định biến gò cát làm rừng cây, biến vũng dầm làm ruộng lúa; năm 1866, một cái hội khẩn hoang thành-lập, làm mãi cho đến kỳ được mới nghe; kể cái công-trình khai-khẩn của họ vẫn là tốn kém biết là chừng nào! phải khơi sông ngòi cho tiệt hết cái nước ở các dầm các vũng, những nơi cao-táo phải tìm cách cho có nước tưới cây, những đất không màu phải dụng công lấy phân tro bón lúa, khó nhất là cái cánh rừng Zutland, bây giờ là một cánh rừng sản nhiều cây cối có tiếng ở Âu-châu, mà bấy giờ chính là một cánh rừng trọc trụi, họ phải tìm cách cải-lương chất đất xe từng xe đất ở chỗ khác đem tới, dùng các thứ phi-liệu bằng chất hóa-học mà làm cho sỏi cát hóa thành đất màu, công-trình khó như thế mà họ không quản phí-tổn không tiếc công lao, tạo-thành được một cái rừng cây hàng bảy, tám nghìn dặm; người chủ-trương cái hội khẩn hoang ấy là ông Dalgas; người Đan-mạch bàu ông vào bậc ân-nhân đệ nhất trong việc khai khẩn ruộng đất cho nước nhà, có cái bia kỷ-niệm ở Aarhuus chép công-nghiệp ông; ông vốn là một nhà công-trình sư, tinh về học trắc-lượng, giao-tế cũng khéo lắm, người trong nước đều tin yêu ông; ông gia công cổ-động, lập thành được cái hội khẩn hoang, phàm công việc khẩn hoang như đã kể trên kia, là do một tay ông quản-lý hết. Nhờ thế mà nước Đan-mạch ngày nay có tiếng là một nông-quốc trong châu Âu, mỗi năm nông-sản bán ra các nước ngoài rất nhiều mà thu lợi rất hậu; khoảng năm 1864, nước Đan-mạch bị liên quân Phổ Áo đánh, phải cắt đất cầu hòa, có trong vài chục năm mà ruộng đất trong nước tăng lên được hai mươi phần trăm, vừa bằng cả cái đất bị mất, người Âu-châu nói dân Đan-mạch không mất một viên đạn nào mà khôi phục được đất cũ là nhờ về cái công khẩn hoang vậy.

Trông người lại ngẫm đến ta, những đất hoang của ta màu-mỡ còn tốt mà khai phá còn dễ hơn của người ta nhiều, nếu ta mà có được người chủ-trương dũng mực, cũng tổ-chức được cái đoàn lực kiên-cố, gom góp được cái tư-bản hùng hậu như người, thì cái công việc khẩn hoang của ta có lẽ thành hiệu mau mà thu lợi bội hơn người ta nhiều lắm. Ta ước ao có được một vài ông Dalgas Việt-Nam, mau mau có được một vài cái hội khẩn hoang Việt-Nam thành lập, mà giải quyết cho xong cái vấn-đề khai khẩn ruộng đất là một cái vấn đề rất cần kíp mà rất có ích lợi ở nước ta từ [illegible] đến giờ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 16 Décembre 1924

Tại thứ dân nghị-viện

Thứ dân nghị-viện đã bàn đến bản dự thảo luật-pháp về việc xóa án mà ở nguyên lão nghị-viện gửi giả lại. M. Malvy và M. Caillaux được xóa án.

Đảng lao-động tại hạ-nghị-viện nước Anh

Tin Londres — Hạ nghị-viện nước Anh bỏ 863 phần đối khoản của đảng lao-động chỉ nghị cái chánh-sách của tòa nội các đối với nước Nga và nước Ai-cập

Tại phần Maroc của Tây ban-nha

Tin Tanger. — Châu Ardjaros khởi loạn chống cự lại người Tây-ban-nha.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 17 Décembre 1924

Tại thứ-dân nghị-viện

Thứ-dân nghị-viện đã bỏ 365 phiếu ưng chuẩn bản luật về việc xóa án, số phiếu phản-đối là 120 cái. Nghị-viện không ưng chuẩn khoản của đảng cộng-sản xin mở rộng thêm việc xóa án.

Bệnh tình quan Herriot

Bệnh tình quan Herriot đã khá.

Tòa nội-các nước Đức

Quan Ebert nhận lời cho quan thủ tướng Marx tổ-chức, và ủy ông Stresemann lập tòa nội-các mới, nhưng ông Stresemann chưa nhận lời.

Nước Pháp và Tây-ban-nha tại Maroc

Các báo đồng-thanh nói rằng việc Tây-ban-nha rất quân ở Maroc về, không có đáng ngại gì cho chính-phủ bảo-hộ Pháp.

Báo *Œuvre* có nói rằng nước Pháp không muốn dùng binh ở Riff làm gì, song nước Pháp không muốn cho việc cổ động của vua Abd El-Krim lan sang đến địa hạt của nước Pháp.

Báo *L'homme libre* nói nước Pháp và nước Anh phải nên kíp hiệp-lực với nhau để xử trí về việc Maroc mới được.

Báo *Petit Journal* nói tuy rằng vua Abd El-Krim không có tỏ ý bài ngoại, nhưng nếu ở đất trung-lập Tanger xảy ra việc gì, tất là việc giao-tế của liệt-quốc lại sẽ trở nên rất khó khăn. Nói vậy lập nên một nước độc-lập, mà những phe-đảng trong nước chỉ cực tranh cướp nhau, thực là một việc đáng ngại lắm lắm.

Báo *Journal* nói việc Tây-ban-nha rất quân ở Maroc về chỉ quan-hệ cho nước Pháp và nước Tây-ban-nha, song việc đất Maroc sau này có thể trở nên một việc quan-hệ cho liệt quốc.

Báo *Matin* nói đường cương giới của Pháp hiện đã phòng bị ẩn thận. Trong các châu vẫn yên tĩnh.

Việc rối loạn ở Albanie

Việc rối loạn ở Albanie lại kịch thêm. Bọn khởi nghịch đến đóng ở Loumkoula và Koukouu, và sắp đánh được Skar.

Tin Trung-hoa

(Điện báo Reuter)

Liệt-quốc với Trung-hoa

Tin Bắc-kinh, 9 décembre. — Ngày hôm nay các quan đại-biểu ngoại-quốc đã hội-nghị, và gửi cho chánh-phủ Bắc-kinh một bức thư nói chánh-phủ Bắc kinh nên thi-hành các điều [illegible] giao-ước. Trong bức thư ấy nói: Liệt-quốc sẵn lòng trợ-lực cho chánh-phủ Trung-hoa, theo như các điều-khoản trong giao-ước Washington, nhưng chánh-phủ Trung-hoa phải tuân các điều-khoản giao-ước mới được.

Tỉnh Giang-tô với Tê-nhiếp-Nguyên

Tin Bắc-kinh, 8 décembre. — Một phái-bộ của Giang-tô đến Bắc-kinh, xin Đoàn-kỳ-Thụy kíp đổi Tê-nhiếp-Nguyên. Đoàn hứa sẽ xét việc ấy.

Tu tạo đường hỏa-xa

Tin Bắc-kinh, 8 décembre. — Đoàn có điện cho các quan ở Giang-tô, Anhuy, và Sơn-đông rằng Đoàn đã hạ lệnh cho quan tổng-trưởng bộ giao-thông phải tu tạo đường hỏa-xa cho được thông-đồng như trước. Vậy các quan phải đem quân đến đóng dọc đường hỏa-xa để giúp vào việc tu-tạo.

(Vô tuyến-điện Bordeaux)

Đoàn-kỳ-Thụy với liệt-quốc

Đoàn-kỳ-Thụy có nói với viên phóng-sự nhà điện báo Reuter rằng ý Đoàn muốn dùng phần tiền của nước Anh về bồi khoản quyền-phí để làm đường hỏa-xa và các công việc khác.

Đoàn lại nói Đoàn sẽ tuân các điều khoản giao-ước của Trung-hoa ký với ngoại-quốc và chỉnh đốn lại sự hoàn các trái khoản. Đoàn không nói rõ bồi-khoản quyền-phí có nộp cho nước Pháp bằng kim-tệ hay không.

CHỮA BỆNH LAO BẰNG VÀNG

Đọc mấy chữ trên này, chắc nhiều người tưởng rằng cứ nhiều vàng bạc đáng thầy thuốc, thì bệnh khỏi hẳn thôi; không phải, nhưng là dùng ngay vàng để chữa bệnh mới là chứ!

Thực thế, giáo-sư Malgourd ở Copenhague vừa rồi mới bày tỏ ở Y-học hội những kết quả về phép chữa bệnh lao của ông. Ông nói tiêm một chất muối chế bằng vàng và một thứ thuốc riêng của ông vào mạch máu đen và các bắp thịt thì trừ được bệnh lao. Cứ như lời ông thì thuốc ấy hay lắm, chẳng biết sau này thí-nghiệm có hiệu-nghiệm không.

BỆNH LAO VỚI VIỆC CẤM RƯỢU

Cái số tử ở nước Pháp mấy năm nay đã dỡ đi nhiều, mà cái hại về bệnh lao cũng đã giảm được nhiều lắm. Song cái hại về ung độc, thì chưa dỡ được mấy.

Cái hại về bệnh lao ở Hoa-kỳ mấy năm nay lại dỡ được nhiều lắm. Người ta tính số người chết về bệnh lao ở New York trong mấy năm vừa qua dây ra như này:

1915	10.249
1916	9.648
1917	10.142
1918	10.098
1919	8.498
1920	7.135
1921	5.922
1922	5.802
1923	5.672

Người ta tính ra số chết về bệnh lao bắt đầu giảm từ ngày cấm rượu. Những người nhiệt thành về việc cấm rượu, tiện lấy việc ấy làm chứng cho việc cấm rượu là hay.

Hồi cấm rượu ở New York nói nhờ về việc cấm rượu nên các gia-quyến có thêm tiền chi tiêu về việc nhà cửa ăn uống nên bệnh lao một ngày một giảm đi. Hội ấy nói: Trừ rượu tức là trừ bệnh lao một cách gián tiếp vậy.

KHÔNG PHẢI KHAI MỎ MÀ CÓ DẦU MỎ

Có tin rằng giáo-sư Mallhe, về việc khoa-học ở Toulouse mới tìm được cách chế dầu-hỏa bằng dầu lấy ở loài vật hoặc ở loài cây, và chất xanh ở trong lá cây, mà chữ tây gọi là chlorophyle.

Việc ấy rất là quan-hệ cho nước Pháp vì hiện nay dầu xăng của nước Pháp cần dùng cho ô-tô, và máy động-cơ, nước Pháp phải mua ở ngoài hầu hết.

MỘT CÁI KỲ CÔNG TRONG NGHỀ GIẢI PHẪU CỦA PHÁP

Lời người xuất hồng mất lại khôi

Từ tháng juin 1923 đến tháng octobre 1924 mười lăm tháng giời, tôi hầu như bị mù vậy. Mười lăm tháng giời, mắt tôi bị đau nhài quạt trông của vật một ngày một mờ thêm. Bệnh một ngày một nặng lòng tôi rất đỗi lo sợ.

Tôi có hỏi nhiều ông đốc-tờ, các ông bảo: Bệnh đương lúc kịch, phải đợi cho nhài quạt cạn đã, trong mấy năm nữa mới có thể cắt được.

Đợi dư! Nếu vậy, tôi phải chịu mù tịt hay sao? Tôi cũng nghe những người Nam khác, nghĩa là tin lời các ông đốc-tờ, nhưng cứ tin có chừng mà thôi. Trong lòng tôi hoài nghi như thế, nên tôi lại càng lo sợ lắm lắm.

Các bè bạn bà con đều khuyên tôi nên đến cầu ông lang có tiếng nọ, thử dùng thứ thuốc có tiếng kia. Phần thì nể bạn, phần thì muốn cho ông khỏi, nên tôi cũng theo cả mọi lời khuyên. Nhưng bệnh chẳng thấy nguy, chỉ thấy tối nhẹ mãi đi thôi. Đáng nản cầu tục ngữ ta nói: tiền mất tật mang là phải lắm.

Sau chán quá, tôi bèn đến nhà thương chữa mắt Chợ-lớn. Ông chánh đốc nhà thương ấy, là quan đốc-tờ Motais. Ông kết mắt tôi xong, thì ông bảo đã đến lúc cắt được rồi đó.

Tự tay ông cắt, mọi sự được như ý. Tôi lại trông được ánh sáng, khoái trí biết bao. Về vang thay cho nghề giải-phẫu của Pháp. Ông Motais thật đã làm được một cái kỳ-công: Có năm phút đồng-hồ, mà ông phá tan được cái màng nó đã che kín mắt tôi, trong 15 tháng làm cho không còn biết gì về các sự vui tươi của ánh sáng mặt giời đem đến cho con người hưởng nữa.

Tôi tưởng nếu tôi không báo cho các đồng bào ta bị đau mắt biết mà tương Chợ-lớn, và ông đốc-tờ Motais, thì thực là tôi không trọn cái nghĩa-vụ của tôi. Vậy nhân đây tôi xin có lời trân-trọng cảm tạ ông đốc Motais. Đông-bào tôi lắm người còn mê dùng bọn lang-băm lắm, nên tôi lại càng nên báo tin này. Hễ những người gặp cái cảnh ngộ như tôi trước đây, biết rằng ông đốc-tờ Motais, là một người không có mưu lợi, mà làm nghề lại giỏi, chữa thuốc cho người nghèo cũng tận tâm như chữa thuốc cho người giàu, nghĩa là lúc nào cũng cực lực tận tâm, và ông lại có người giúp việc rất giỏi, như M. Hoach, y sĩ thí sĩ, và nhiều người khán-hộ sành nghề, hết sức vui lòng mà giúp việc ông, thì chắc là ai nấy đều sẵn lòng mà nghe lời tôi khuyên nhủ.

Nguyễn-kim-Đính

MỘT NHÀ BÁC HỌC MỚI CÓ HAI MƯƠI TUỔI

Hai lần khoa học hàn-lâm-viện đã có dịp xét tập văn-cảo của một nhà bác-học năm nay mới có hai mươi tuổi là M. Jean Painlevé.

Hai mươi tuổi mà đã khảo nghiệm được những điều mới lạ trong khoa học, thực là một bực thiên-tài ít có vua nay, mà người có thiên-tài ấy là con trai ông Paul Painlevé, hiện là nghị-trưởng thứ-dân nghị-viện bây giờ và là một nhà số-học đại-danh có chân trong khoa-học hàn-lâm-viện.

Ông Paul Painlevé ngày xưa cũng thông minh sớm lắm, lúc ông 11 tuổi đã có văn-cảo về số-học gửi đến hàn-lâm-viện.

Văn-cảo của M. Jean Painlevé ngày nay không phải là bài về số-học, nhưng là một bài về sinh-vật-học, vì M. Jean Painlevé là một nhà sinh vật-học. Bài văn-cảo thứ nhất, đứng tên chung với M. Parat, bài thứ hai đứng tên một mình, đều khảo-cứu về cái trạng-thái và cái cách sinh-hoạt của các chất dựng nên sinh-vật. Hai bài văn-cảo ấy do M. Henneguy giới-thiệu với hàn-lâm-viện. Nghe đâu hai bài văn-cảo ấy có nhiều điều hay mà hàn-lâm-viện lấy làm lưu-tâm lắm.

DƯ LUẬN

Mấy điều trở-ngại cho sự học ở chốn thôn-quê

Nước ta trong vòng mấy năm nay, cựu-học suy-đồi, tân-học hưng-thịnh, ai là người nhiệt tâm với tổ-quốc trông thấy sự học thịnh-hành cũng tấm-tắc mừng thầm cho nước Việt-Nam ta đã bước được một bước khá dài trên con đường tiến-hóa.

Nhưng nói đến sự học ở chốn hương-thôn là những nơi hang cùng ngõ hẻm, ngọn sóng tân trào chưa tràn tới, thói tục hủ bại giữ khư khư, thì sự học còn nhiều điều ngăn trở lắm. Thấy người ăn nói dối con đi học, khi đưa con tới học-đường, xin thầy học vỡ lòng quốc-ngữ; thầy viết chữ học, dạy nhớ một chữ để về nhà học. Ngày mai đến thầy bắt học, trò đứng trơ ra, hỏi chữ nọ xọ chữ kia, tịt mù như trông bức vách vậy, tuổi đành phải học lại. Cha mẹ chúng cũng biết đấy là đâu, cứ biết mấy hàng chữ kia kẻo, nay cũng thế, mai cũng thế, tưởng là con mình ra trường thầy không chịu dạy, đem lòng trách móc oán-hận kia khác. Thầy có phân trần mọi lẽ, cũng như nước đổ lá khoai, mà có người phát không lại bắt con bỏ học để ở nhà bế em đỡ mẹ, chăn bò giúp cha.

Cũng có ông đưa con đến xin học, nào đã am-hiểu gì đâu, mới bép-bẹ

đánh vần quốc-ngữ đã quyết lòng xin thầy dạy chữ tây cho; nếu thầy không chiều lòng họ thì họ lại trách rằng: « Tôi tưởng cho con ra học thầy ít chữ tây, chứ quốc-ngữ nó đã biết rồi, rõ vô ích » Thế là được một buổi, từ mai trở đi không thấy đứa bé đến trường nữa.

Chao ôi! đương buổi này kẻ thức-giả đương hô hào cổ-động về quốc-văn mà lồng họ còn mê-muội, óc họ vẫn mơ-màng, biết đâu rằng quốc-ngữ cũng phải học mới thông, không phải cứ tiếng mẹ đẻ thì nói đâu vào đấy ngay được. Có lẽ họ tưởng học quốc-ngữ chỉ biết đánh vần, và đọc là đủ rồi chăng!...

Lại có khi học-trò trẻ con đến xin học e lỉ một mình cắp sách đến thôi. Thầy không cho học, lại ra điều thì oán họ kia. Thầy có hỏi: Cha mẹ anh làm gì mà không đưa anh đến. Thưa thầy, cha con đi cày, mẹ con đi chợ, không rỗi đưa con đến trường được. Thế là cả năm sư chủ không biết mặt nhau. — Cứ xét như vậy sự cho con đi học, họ coi là một sự có cũng nên, quên cũng thôi, hay là sự làm phúc cho ông thầy đó. Gia đình nào mùa màng, hội-hè, nào tết nhất giỗ chạp, nay học mai nghỉ, rồi chữ thầy giả thầy: chương trình cũng luật-lệ nhà trường khó điều mà thi-hành được, học-trò thất thường, khi đi đông đủ, lúc ngại gần hết, bất hạnh quan thanh-tra về khám thầy đành thúc-thủ chẳng biết nói sao, mà quan trên có thấu đến đấy cho đâu, lại ngờ là thầy khai man nhiều tên học-trò vào sổ.

Vì những lẽ như vậy mà sự học ở chốn hương-thôn phần nhiều chưa được chỉnh đốn, chưa được hoàn-bảo, vẫn tối mò đêm, dày mưa đất, kết cục chỉ thành một lũ quốc-ngữ dở dang, chữ tây bập bẹ, mà không bao giờ gọi là có giáo-dục được cả, chán hay!

Ng-mậu-Lâm

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Thưa ngài, người làng đi đòi tôi là M. Đ. ở Hải-dương trước có cho tôi vay một món tiền. tôi trả đã lâu rồi mà bây giờ lại đòi nữa. Vậy nếu đem ra trước tòa-án thì tôi có thể bắt ông ấy tuyên thệ rằng tôi đã trả rồi không và nếu ông ta không chịu tuyên thệ thì Tòa án có bắc sự thỉnh cầu của ông ta đi không?

TRẢ LỜI. — Điều 98 trong luật Dân-sự tố-tụng pháp của Bắc-kỳ có nói rằng:

« Không cứ lúc nào và tại Tòa-án nào, dương khi thưa kiện, một bên đương sự có thể đương đường do sự khởi-ý của mình hoặc do sự chất vấn của quan tuần-phán mà sách sử bên đối thủ về nguyên-nhân việc kiện có hay không và nước định rằng sự tuyên thệ ấy sẽ làm bằng cứ cho việc kiện.

Người bị sách sử tuyên thệ, dù hiện có mặt tại trước phiên tòa, dù sau khi quan thẩm-phán đòi ra về việc ấy, *có thể không nhận làm sự tuyên thệ cũng được*, nhưng không vì thế mà có thể kêu người ấy là kém lẽ. Người bị sách sử tuyên thệ cũng được tuần phiên sách sử lại bên kia tuyên thệ; nhưng bên kia *cũng có thể không nhận làm sự tuyên thệ.* »

Vậy thì theo như luật ta, hai bên đương sự muốn tuyên-thệ hay không cũng được và quan thẩm-phán không có thể vì một bên không chịu tuyên thệ mà bắc điều thỉnh cầu của người ta hay là phạt người ta được.

Nhưng điều thứ 100 trong Luật ấy nói rằng nếu một bên đương sự đã nhận lời chịu tuyên thệ, đến khi tuyên thệ không có cớ gì hợp lẽ mà lại không chịu làm thì người chối tuyên thệ ấy sẽ bị chiếu nghị.

***

Bản-quán mở ra mục này là để giải đáp những điều thuộc về pháp-luật mà các bạn mua báo đồng niên cần hỏi đến. Vậy cứ xin theo thứ tự những thư của các ngài gửi đến trước sau mà lần lượt giải đáp dần. Nhưng xin nhắc để các ngài biết rằng khi gửi thư tới nhớ đính luôn cả cái giấy cuốn báo cho nhân thể.

HÀI ĐÀM

Học hót

Một ông quá nhiệt-thành về cái « kim-tiền chủ-nghĩa » bụng bảo dạ: Bây giờ người khôn của khó, các ông chủ rạp xiếc đã khéo dạy các con vật làm được như người và người làm được như con vật, mà kiếm được rất nhiều tiền: chi bằng ta cũng cố học cho biết hót rồi nhập bọn với họ thì giàu ngay.

Ông mới bảo con khướu của ông rằng:

— Khướu ơi! Mày dạy tao hót nhé!

Khướu đáp:

— Người ta giới sinh ra có tứ độc(1), nghĩa là có bốn lỗ: lỗ mũi, lỗ mắt, lỗ tai, lỗ mồm, nên không tài nào hót được. Nay ông muốn học hót thì phải lấp ba lỗ kia đi, chỉ để lỗ mồm thôi thì mới hót nổi!

Đ. L. H.

(1) Tiếng về tướng-học: tứ độc, ngũ nhạc.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 19 độ
15 giờ 22 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ	11	30
— nhì, —	10	45
— ba, —	9	85
Thóc hạng nhất, —	6	40
Bắp ngô —	7	00

Giá bạc. Kể từ ngày 18 Décembre 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 95

Tin tàu. — Tàu *Réam* mang thư sang Pháp đến ngày chủ nhật 21 décembre này hồi 12 giờ trưa ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe-lửa 6 giờ 20 sáng 21 décembre.

Tin đường sá. — Đường số 3 từ ở Yên-bày đi Lục-an-châu bị đứt ở kilomètre 13 vì đương xây lại một cái cống.

Việc đi tìm tàu « Haiphong ». — Như lời bản báo đã nói trong số báo hôm qua, chiếc tàu *Malicieuse* hôm qua đã đi vào miền bờ bể Trung-kỳ để tìm tàu « *Haiphong* » nhưng không thấy chi cả. Vậy sau khi đã lấy nước, than và lương thực ở Tourane rồi, thì tàu *Malicieuse* lại lập tức bỏ đi tìm.

CẦN THẦY GIÁO

Cần một người dạy lớp Sơ-học, có bằng Cơ-thủy, 20 tuổi giở lên, tuổi đứng như trong bằng.

Hỏi M. TRƯỜNG, số 88 bis, Boulevard Maréchal Pétain, Hanoi.

Indochine-Films & Cinémas

33, Boulevard Henri Rivière, 33

HANOI

Số làm phim ảnh « Service Prodnct » của bản-hội ở số 1, Rue de la Sapèquerie, Hanoi, muốn mở mang về nghề đang trở chơi bằng ở Đông-Pháp nay theo như các nước. Bản-hội chủ-ý muốn tìm nhiều người thân xứ thích làm nghề đóng trò để làm phim. Thứ nhất là ưa đóng trò buồn cười (comique) mà có thể theo đúng cách điệu như Charlot, Biscot, Lui, vân vân. Ai muốn giúp bản-hội mà thành nên được nghề thì xin viết thư cho bản-hội.

Lễ khánh thành tượng kỷ-niệm của ngạch Giám-binh. — Chiều hôm qua, hồi 4 giờ 15, các viên chức trong ngạch Giám-binh là ngạch các quan coi linh khố xanh đã làm lễ khánh thành bức tượng kỷ-niệm của ngạch ấy mới dựng tại vườn hoa phố Nhà-thờ trông ra phố Trường-thi. Chừa 4 giờ đã thấy mấy toán khố-xanh bồng súng sắp hàng ở hai phía vườn-hoa hình tam giác. Phường kèn khố-xanh ở Huế ra về việc Hội-chợ cũng đến cử nhạc giúp.

Các quan chức văn võ Tây đến dự lễ đông lắm. Khi quan phó Toàn-quyền Robin tới nơi thì phường nhạc cử bài quốc-ca Pháp. Các quan Giám-binh có sai một viên quản ra kéo cái khăn đen phủ trên mặt bức tượng xuống, rồi quan chánh Giám-binh Bonnal đọc một bài diễn văn dài kể lịch-sử của ngạch giám-binh ở Đông-dương và việc quyên tiền dựng bức tượng kỷ-niệm này. Quan giám-đốc De amarie thay mặt quan Thống sứ cũng đọc một bài diễn-văn dài, rồi phường nhạc lại cử mấy khúc nữa.

Buổi sáng có làm lễ kỷ-niệm tại nhà thờ và đến tối thì các ngài mở tiệc và nhảy đầm tại nhà Nhạc-hội ở bờ hồ.

* * *

Quan phó Toàn-quyền có nhận được bức điện-tín sau này của quan Toàn-quyền hiện đi kinh-lược tới Cao-bằng gửi về:

« Giữa lúc ngài đến chủ lễ khánh-thành tượng kỷ niệm lập lên để ghi nhớ các viên giám-binh ngạch Khố-xanh đã mệnh một, tôi cũng cung một tư-tưởng như ngài và nhớ ngài thay lời tôi tỏ tình thân mến đối với cái đoàn thể ngạch khố-xanh là cái đoàn thể đã từng làm được nhiều công-trạng rất vẻ-vang, khiến cho trong xứ được thái bình yên ổn. các đồng bào ta và các dân bảo-hộ của ta nức lòng mà làm lụng lao-cần, thật đã góp một phần rất to vào sự bình-an với sự chuyển tư-tưởng của nước Pháp vậy »

Trong ngạch cai-trị. — M. Lemaire, quan cai-trị hạng nhất ngạch Đông-dương nay lưu lại tòng-sự tại bộ thuộc-địa thêm một hạn nữa là một năm kể từ ngày 20 novembre 1924.

Hội-chợ Hà-nội. — Các nhà đấu xảo được thưởng tại Hội-chợ vừa rồi, thì từ nay trở đi, cứ sáng từ 8 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 5 giờ, đến lĩnh tại sở Đại-lý Hội-chợ ở số 16, phố hàng Trống, mà lấy bằng và tiền thưởng về.

Việc nghĩa-quyên giúp các nhà bị lụt. — Số tiền quyên giúp các nhà bị lụt do phủ Thống-sứ thu nhận và phân phát, tính đến ngày 11 décembre 1924 như sau này:

Số tiền thu được đến ngày nay:	
Tỉnh Lai-châu. . .	107$61
Tỉnh Nam-định:	
mấy cuộc hát và bán đấu hiện ngày 9 và 11 novembre.	1.144.10
Cộng là. . . .	1.251.71
Số tiền đã quyên trước.	81.920.57
Tổng cộng là.	83.172$28
Các khoản chi-tiêu:	
Tiền gửi đi các tỉnh:	
Số tiền đã gửi trước .	38.640.00
Tiền gửi đi Bắc-ninh .	2.000.00
Tiền đong gạo ở Hanoi.	11.144.00
Cộng là.	51.784$00
Số tiền ký tại nhà ngân-hàng Đông-dương . .	31.388$28

ĐÃ CÓ

CHUYỆN GIẢI TRÍ

THỨ BA

Bán ở khắp các hàng sách

Giá **0$15**

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN

(Capsules huile de foie de morue)

Mỗi ngày uống bốn viên, chừng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.

Giá mỗi lọ: 0$90

油 所 製 貝

平 民 式 醫 藥 公 司 出 品 發 行 所

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Al-cập Huế.

Ngoại khoa, hô-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32.

GIÂY NÓI SỐ 236

3018.

Ngạch Học-chính. — Mme Trần-thị-Cống giáo-sư trường nữ học Hải-phòng, này kiêm việc phát lương cho các giáo chức trường ấy, thay Mme Biberon.

Mấy việc đấu giá. — Sáng hôm qua, hồi 9 giờ, tại tòa ba phủ Thống sứ có đấu giá mua bánh, gạo, thịt, các đồ thực phẩm và gia vị, cải, nước mắm và chè nụ cho trường Bảo-hộ, trường nữ lưu học-sinh Pháp, trường nữ lưu học-sinh ta, các trường nam nữ sư-phạm tại Hanoi trong hạn từ ngày 1er janvier đến 31 décembre 1925.

Các nhà sau này thầu được:

1. *Bánh.* MM. Rocbat et Cie bỏ 0 p. 29 một kilo.

2. *Gạo hàng nhất.* — M An-Yêng bỏ 10 p. 47 một trăm cân.

Gạo nếp. — M. An-Yêng bỏ 11 p.80 một trăm cân.

3. *Thịt.* — M. Nguyễn-văn-Bách bỏ 16.127 p. 90

4. *Các thực phẩm và đồ gia vị* — M An-Yêng bỏ 38.969 p. 75.

5. *Cải.* — M. Sien-hop-Seng bỏ 0 p. 95 một trăm cân.

6 *Nước mắm và chè hột.* — Mme Ng-thị-Nguyên bỏ 1006 p. 50.

Trộm cắp. — Đào-v-Hậu nhà ở ngoài bãi cát Nhật-trinh, ngay nhà thuốc lá trông ra có trình Cảm rằng bị mất trộm một cái vi đa dựng 51$35 và các giấy vật.

Trần-thị Nam ở hàng Nón trình rằng thị Sam lấy mất mấy cái quần áo đáng 35$ rồi trốn đi mất.

HIỆU BÀO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

VÌ ĐI MÀ BÁN

Một cái auto Citroën 10 mã-lực, rất lịch-sự, máy rất tốt, lại có nhiều đồ phụ-thuộc, từ lúc mua đến nay bao giờ chủ-nhân cũng săm mới cả.

Giá bán hạ là: 17.000 francs, lấy ngay cũng được. Xin cứ hỏi quan Ba Schérer ở Cité Jauréguiberry, số 12.

In nhanh! Chữ đẹp! Giấy tốt! Giá hạ!

Bản-quán mới nhận được các thứ giấy ở Tây gửi sang, như giấy thiếp danh, giấy báo-tang, giấy viết thư, vân vân.

Vậy từ nay bản-quán sẽ bắt đầu nhận các việc in như mọi nhà-in khác.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc đua ngựa. — Đến chủ-nhật 21 décembre, thành-phố ta lại có cuộc đua ngựa là cuộc thứ ba trong vụ này.

Giải Turf chạy 1.200 m.

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
Cửa cấm	Ajax
A Kam	Le Bon
Đ. K. Long	Elan
T. P. Thé	Bataclan
Q. L. Thanh	Isidore et Tortue
Ng-văn-Nhân	Quo Vadis
Rocké	Espoir
Bleue	Na-cham
Cyrnos	E-tatant
—	Pacha

Giải Hippodrome chạy 1.800 m.

Blanche	L'Enfer
	Baïonnette
Đ. K. Long	Plesador
Normar de	Phidias
Cyrnos	Fétard

Giải Chistera chạy 2.400 m.

Blanche	Dictateur
Cửa cấm	Coco
D. K. Long	Promodo
Rocké	Béguin
Lê-Đ.-Tiên	Long-mã
Rouge	Dédé
Bleue	Vĩnh-yên II
Cyrnos	Nankin

Muốn bán lẻ. — Bấy lâu nhân-dân nhao nhao cả lên về nông nỗi khan muối, nên phải chịu giá đắt đỏ mãi thì ngày nay nhà-nước đã thấu rõ. có phải người tải muối ra chợ bán lẻ thẳng cho người dùng, thực là một điều rất hay, ta nên cảm ơn lắm.

Song việc bán muối lẻ của nhà-nước đã giá ơn đó chẳng biết thực giá là mấy xu một cân (kilo) mà hàng ngày ta lại thấy người ngồi bán ở chợ cứ đong sẵn từng ống sắt tây một, tuy đầy có ngọn thật, nhưng tới khi cô ai mua thì người lấy lại gạt cái ngọn ấy đi, giá là hốn xu, thành ra đem cân chỉ được độ sáu bảy trăm grammes là cùng thì xét ra cũng không rẻ hơn mua xỉ ở các hàng là mấy.

Điều đó có người nói thế này, người bán thế khác, thực hư chẳng hiểu ra sao cả, vậy mong rằng nhà nước để ban ơn cho nhân-dân thì nên công yết cho mọi người đều biết là một lẽ non-set để khỏi có những điều dị nghị.

Bị cẩu cắn. — Hồi 3 giờ rưỡi ngày 15 trước người phu tàm vườn Lạch-tray tên là Ng-văn-Liêu, 29 tuổi, vào chuồng gấu đuổi con vật trèo lên cái cột gỗ dựng ở giữa sân để lấy chổi quét dọn, nhưng chẳng may bị con vật đuổi cắn mấy thương ở chân trái. Tên Liêu lập tức phải đưa lên nhà thương buộc thuốc thì quan đốc-tờ nói không can-hệ gì cả.

Các tin vặt. — M. Ng-hữu-Thu tức Sen ở đường Bonnal có đơn trình mất trộm hai hòm đựng 72 chai rượu thuế giá 25$ 24.

M. Ng-ngọc-Niên tức Sỹ-ký, 25 tuổi, nhà số 69 phố Lò-lợn có đơn thưa tên đi đưa bánh mỳ là Đào-viết Xương, 16 tuổi, bỏi tin lấy bảy cân bánh và tai cái bao bột giá đáng 1$98.

Chết vì bệnh chó dại. — Tên Ng-thị-Sôi ở Hạ-lý mới vừa chết vì bệnh chó dại cắn nên người chồng Trần-văn-Nhỉ 33 tuổi và hai đứa con lên 10 và 3 tuổi đều phải đưa cả lên Hanoi để tiêm thuốc trừ độc.

88 88

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Triều-cái mừng-rỡ, nói với bọn *Ngỗ-dụng* 6 người rằng:

— Chúng ta gây nên một cái tội-ác tầy trời như thế, thật khó tìm chỗn yên thân. Nếu không được *Vương* dẫn-lĩnh có lòng quá yêu thì chúng ta đều bơ-vơ hết cả không nơi nương tựa. Vậy cái ơn ấy ta chớ nên quên bảo.

Ngỗ-dụng chỉ cười nhạt mà không nói câu gì. *Triều-cái* thấy vậy liền hỏi:

— Chẳng hay tại sao tiên-sinh lại chỉ cười nhạt? Nếu có việc gì, dám xin tiên-sinh chỉ-bảo cho biết.

Ngỗ-dụng nói:

— Tôn-ông quả là một người chân-thật. Ông tưởng *Vương-luân* chịu dung-nạp bọn ta, thế là ông không xét rõ cái lòng *Vương-luân* vậy. Ông cứ xem nét mặt hắn trong khi nói-năng cử-động thì đủ biết.

Triều-cái hỏi:

— Nét mặt hắn thế nào?

Ngỗ-dụng nói:

— Ông không xem buổi sáng hôm qua, hắn nói chuyện với ông, còn có chút tình quyến-luyến. Về sau thấy ông nói ra những việc đánh giết bọn quan-quân, chỉ còn sót có một mình *Hà-đào* được tha về. Ba anh em họ *Nguyễn* anh-hùng như thế thì nét mặt hắn có hứt biến-cải. Ngoài miệng dẫu hắn ở ứng-đối, nhưng trong lòng đã ngại khác rồi. Nếu hắn muốn dung-nạp bọn ta thì sao ngày hôm nay không thấy thương-nghị để định ngôi-thứ. *Đỗ-thiên* và *Tông-oạn*, hai người ấy tính-chất thô-lỗ, ngoài việc đãi-khách, không còn biết gì. Chỉ có một mình *Lâm-sung* nguyên trước làm chức giáo-đầu coi đầy cấm-quân ở *Đông-kinh*, người ấy có chút kiến-thức, nay bất đắc-dĩ cũng phải ngồi ghế thứ tư. Ngày hôm nay *Lâm-sung* trông thấy bình-dáng *Vương-luân* ứng-đối cùng ông, đã lấy làm bất bình, thỉnh-thoảng lại liếc mắt nhìn *Vương-luân*, trong lòng ngần ngại. Tôi xem người ấy có ý khác, bất-đắc-dĩ tôi chỉ nói khích mấy câu, khiến cho trong bọn sơn-trại này lại giết lẫn nhau vậy.

Triều-cái nói:

— Vâng! Xin nghe cái diện-kế của tiên-sinh.

Đêm hôm ấy, bảy người cùng nghỉ ở nơi khách-quan. Sáng sớm hôm sau, bỗng thấy có người vào báo rằng:

— Có *Lâm* giáo-đầu xin vào yết-kiến.

Ngỗ dụng bảo *Triều-cái* rằng:

— Người ấy đến đây thì sẽ phải trúng kế của ta.

Bảy người đều vội-vàng chạy ra nghênh-tiếp, mời *Lâm-sung* vào ngồi trong khách quán. *Ngỗ-dụng* tỏ lời cảm tạ mà nói với *Lâm sung* rằng:

— Đa tạ các ngài có lòng tận đến, chúng tôi đến đây, thật là quấy nhiễu không biết dường nào.

Lâm-sung đáp rằng:

— Có điều chỉ sơ suất, xin các ngài miễn thứ cho. Tôi dẫu có lòng kính-mến mà muốn phụng-thừa các ngài, nhưng tiếc rằng không được ở cái địa-vị ấy.

Ngỗ-dụng nói:

— Chúng tôi dẫu hèn mọn, cũng không phải là loài cỏ cây, mà bảo không rằng không hiểu ý-tứ, không biết cái lòng hậu đãi của ngài. Chúng tôi thật lấy làm cảm ơn vạn bội.

Triều cái hai ba lần mời *Lâm-sung* ngồi lên ghế trên, nhưng *Lâm-sung* nhất định không nghe, cứ nhường *Triều-cái* ngồi trên, rồi cùng ngồi với bọn sáu người, kẻ ở một dãy ghế dưới.

Triều cái nói:

— Tôi vẫn nghe đại-danh giáo-đầu đã lâu, không ngờ ngày nay lại bỗng được gặp.

Lâm-sung nói:

Khi trước chúng tôi còn ở *Đông-kinh*, giao-du với bạn-hữu, tuật không dám có điều gì thất lễ. Ngày nay dẫu được thừa-tiếp tôn-nhan, nhưng cái lòng kính-mến vẫn chưa thỏa-mãn, vậy phải đến đây để xin lỗi.

Triều cái nói:

— Xin đa tạ cái lòng tử-tế của giáo-đầu.

Ngỗ-dụng liền bỏi chuyện *Lâm-sung* rằng:

— Tôi nghe nói từ trước giáo-đầu ở *Đông-kinh*, vẫn nổi danh là một tay hào-kiệt, không biết vì cớ gì mà bị *Cao-cữu* hãm-hại. Lại nghe nói cái việc đốt chảy đại-quân-thảo-liệu trường ở *Thương-châu* cũng là bởi cái mưu kế của *Cao cữu*. Về sau chẳng hay tự ai tiến-dẫn giáo-đầu lên sơn-trại này?

Lâm sung đáp rằng:

— Nói đến cái việc thắng gian-tặc *Cao cữu* nó hãm-hại tôi thì thật khiến cho tôi lại càng căm gan tím ruột. Tôi chưa làm thế nào mà báo cho được cái thù ấy. Sau tôi nhờ có *Sài* đại-quan-nhân tiến-dẫn tôi đến ở nơi sơn-trại này.

Ngỗ-dụng nói:

— *Sài* đại-quan-nhân có phải tức là *Sài-tiến* mà trong bọn giang-hồ vẫn tưởng gọi là *Tiểu-toàn-phong* đó chăng?

Lâm-sung nói:

— Chính phải người ấy đó.

Triều cái nói:

— Chúng tôi nghe nói *Sài* đại-quan-nhân là người có lòng trọng nghĩa khinh tài, hay dung-nạp những tay hào kiệt. Ông ta hình như về đông-đôi *Đại-chu* hoàng-đế thuở xưa, tôi chỉ mong-mỏi có ngày được ngồi hầu chuyện.

Ngỗ-dụng lại nói với *Lâm-sung* rằng:

— *Sài* đại-quan-nhân vốn là một người danh-tiếng lừng-lẫy khắp trong thiên-hạ, nếu giáo-đầu không phải là tay võ-nghệ cao-cường thì khi nào ông ta chịu tiến-dẫn. Không phải *Ngỗ-dụng* này dám tán-tụng quá lời đâu, nhưng đáng lý thì *Vương-luân* nên phải nhường cái địa-vị thứ nhất kia để giáo-đầu ngồi, mới khỏi phụ cái bức tư tiến dẫn của *Sài* đại-quan-nhân vậy.

Lâm sung nói:

— Người dạy quá lời. Tội phạm cái tội ác tầy trời, chạy trốn đến nhà *Sài* đại-quan-nhân, *Sài* đại-quan-nhân vẫn có lòng cố giữ tôi ở đấy, nhưng tôi sợ liên lụy đến người, có điều không tiện, mới tình nguyện xin lên núi này, ai ngờ ngày nay thành ra đi cũng đỏ mà ở cũng đỏ. Không phải tại người bậc thấp-hèn đâu, chỉ vì tôi thấy *Vương luân* là người tâm-địa rất nham-hiểm, nói-năng không đứng-mực, khó lòng mà sum họp với nhau được.

Ngỗ-dụng nói:

— Cách tiếp-đãi của *Vương* đầu-lĩnh, trong rất hòa-nhã, cớ sao lại là người tâm-địa hẹp-hòi?

Lâm-sung nói:

— Trong sơn-trại ngày nay cũng là trời có lòng tựa, may được ở ứng tay hào-kiệt đến giúp, khác nào như gấm thêm hoa vậy. Thế mà không ngờ người ấy chỉ đem lòng ghen-ghét, luống sợ cái thế lực người khác để-áp được mình. Hôm qua bắn thấy tôn-ông thuật chuyện các bậc hào-kiệt giết oan quan-nhân thì nghĩ lấy làm ngẫn-ngại, mà có ý không muốn dung-nạp, bởi thế mới mời các ngài xuống núi nghỉ ở nơi khách-quán tại dưới chân núi này.

Ngỗ-dụng liền nói:

— Nếu *Vương* đầu-lĩnh đã nghĩ như thế thì chúng ta chớ đợi cho hắn phải nói ra, nên tự mình tìm đi nơi khác vậy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Các sự lạ lùng trên da thân người

Trong một khoản mặt da độ chừng năm sáu phân vuông thì có ít nửa là hai ngàn bảy trăm cái lỗ chôn long, tại có đó mà cho da có hơi ra hơi vô. Nếu có buội bậm đóng nghẹt thì hơi khí xuất nhập sao đặng. Bởi đó nên xà-bong làm chề phải có bọt nhiều đặng để thấm vô chôn long làm trôi sạch đồ đó quê, mà làm cho nước da sạch sẻ trở nên tốt đẹp.

Savon Cadum

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chầu phê rằng :

Chiếu nay đã được phòng cấm MONTÈS qui tổng, có chế nên một thứ rượu bổ đề tăng ngũ đủ ý quí rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để tỏ lòng ân-giá.

Thêm thả.

敕 有 將
賞 製 精 定
金 若 補 濃 三
干 干 神 粗 年
兩 瓶 極 五
欽 此 月
內 閣 奉 初
侍 讀 學 士 七
日

Rượu này đã kê-cứu theo thứ, thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn: từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

AI MUỐN HỌC CHỮ NHO ?

Ai muốn học thêm chữ nho, xin cứ đến hỏi tại bản-quán, hay là đến hỏi tại nhà số 13, hàng Hài (13, Rue du Coton). Trừ những giờ làm việc, còn thì muốn học giờ nào cũng được.

TRÀ VINH-MẬU

Bản-hiệu khai-trương ở *Quảng-đông* bên *Tàu*, đã mấy mươi năm nay, có mở xưởng chế-tạo ở *Vũ-di-sơn*, chọn các thứ trà đầu-xuân thượng-hảo-hạng tại trên non nói cao như liên-tâm, ô-long và thủy tiên, vân vân, đúng cách hóa-học điều chế, ra gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cành, gọi là « SONG HỈ CHINH THẢI DANH-TRÀ » chúng được nhiều qui khách hoan-nghênh. Nay gọi đem chúng dến riêng cửa trà VINH MẬU đúng bảo, để qui-khách thưởng trà không đến nỗi mua lầm.

Các nơi điểm bán trà VINH MẬU :
Nam-định : phố Khách, số 144.
Hà-nội : phố Hàng-ngang, số 25.
Hải-dương : phố Khách, số 14.

Vinh-Mậu trà hiệu cẩn bạch.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hội Đô-thành hiếu-cổ chúc tặng quan Văn-minh Tôn-thất Tướng công khi về trí sĩ. — Bản quán tiếp được bài sau này :

Vài tháng trước đây cụ lớn Văn-minh điện Đại-học-sĩ Cơ-mật viện-tưởng kiêm Hình-bộ thượng-thư Tôn thất... tường-công về trí sĩ, thì chúng tôi xin ghi chép ra trên tạp-chí Đô-thành-hiếu-cổ xã đổi hàng, để tỏ lòng kính trọng ân cần lưu luyến của đồng nhơn trong hội chúng tôi đối với một vị tôn-thần có tài đức lương năng, mà đã được nửa thế kỷ đã chung lòn đôi người cùng với sử sách Đại-nam mà lại là một ông danh dự hội viên của hội Đô-thành-hiếu-cổ.

Vậy sau nầy kể mấy lời đại lược cái lịch sử của tường-công để phụ theo những bài kiệt-tác của những bạn đồng chí chúng tôi đã có công phu mà sưu tập.

Tường-công là hoàng-tộc đệ ngũ-bá trang-n ơn, sinh ngày 17 tháng tư năm Tự-đức thứ bảy.

Tường-công ra hành chánh từ khi 2 tuổi, cho đến năm 1886 thì còn ở chức thuộc-viên, rồi từ đó lần hồi thang mây nhẹ bước mà làm đến tực vị nhơn thần.

Nay chỉ kể từ khi tường-công làm chức tri-phủ năm 1888 qua năm 1891 thì thăng chức lang trung, năm 1894 bổ ra án-sát tỉnh Hà-tĩnh, lúc bấy giờ ở trong tỉnh gặp khi rối loạn, thì tường-công đã thi thố tài thao lược kinh-luân để tiễn-vũ, cách hai năm về sau vì có công với chính phủ mà thăng chức bố-chánh lại thăng chức tuần vũ tỉnh ấy.

Chẳng bao lâu thăng chức tổng-đốc Nam-nghĩa rồi lại tổng-đốc Nghệ-an, qua đến năm 1906 thì tường-công lại được cải triệu hồi kinh sung chức Hình-bộ thượng-thư kiêm Đô-sát-viện tả sử.

Trong 17 năm bình chánh thì tường-công đã hết sức ưu cần chăm lo quốc-vụ mà đã thi thố được biết bao là lịch đức năng thanh, vì lẽ mà tường-công đã được nhiều lời khen ngợi về sự công bình chánh trực và điều cần thận thanh liêm là những điều của tường-công sinh bình trí thủ.

Qua đến năm 1907 tường-công sung chức Phụ-chánh-đại-thần, năm 1908 thăng Hiệp-tá đại-học-sĩ, tháng 2 năm 1911 phong tước Phò-quang-tử, năm 1916 phong tước Phò quang-bá, năm 1917 thăng Đông-các-đại-học-sĩ, năm 1921 thăng Võ-hiển-điện đại-học-sĩ gia Thái-tử-thái-phó.

Đến khi cụ lớn gần về trí-sĩ, thì Hoàng-đế lại gia thăng Văn-minh điện đại-học-sĩ. Mỗi khi tường-công được thăng thưởng, thấy có ngự chế thi dụ, vậy đây xin cung lục vài đoạn trong thánh dụ ban khen một vị lương thần, vậy khi tường-công thăng bá tước thì lời thánh dụ ban rằng :

« Ngươi khi trọng trấn hoàng-châu « đã có tài hay đức tốt, đến khi về « sung chức Cơ-mật, lại ngay thẳng « công bình, đã lão thành lại thận « trọng; từ Trẫm lâm oánh đến nay, « người vừa giúp có lòng tưởng cũng « chẳng phải là vô bổ, vậy đáng « xưng rằng người giỏi trong ngàn « hoàng, vân vân. »

Khi tường-công thăng lên chức Võ-hiển, thì có những lời thánh dụ ban rằng :

« Ngươi vốn là dòng nguyên-lão lợi « ngân-hoàng, vốn người thận trọng, « nếu chẳng có kỳ-tài lỗi-lạc thì đã « dễ mà khỏi có điều lầm-lỗi trong « các khi lịch luyện việc vua quan, « từ khi giúp Trẫm đến nay, Trẫm « thường sai khiến các điều lẽ việc « quan mà đều bảo thì thấy đều « biết ý làm theo rất hợp ý Trẫm, « công việc lắm điều hay giỏi, còn « hình chánh thì lại là cần thận khá « khen, vân vân »

Khi tường-công làm lễ thất-tuần hạ-thọ thì Hoàng-đế có ban một bài thơ thất ngôn, như sau này :

Dưỡng đắc thiên chân luyện tánh tình,
Cổ hi niên dĩ mại nhơn sanh,
Ngân-câu oàng diễn phái phiêu anh khí,
Nhựt cửu quang phân lãng cực tinh,
Động tác lao bình kinh tuế nguyệt
Thể ưu hậu đạo ngưỡng triều đình.
Tứ khanh thường đến kỳ tăng thọ,
Dữ quốc đồng hưu hưởng thái bình.

Hoàng-đế lại có ban cho tường-công một cái áo gấm thất thể hồa hoàng dệt thức vân long khánh-hội trong lớp lót áo gấm ấy Hoàng-đế ngự bút đề một bài thơ rằng :

Xán xán hồa hoàng cẩm,
Thất thể thức vân long,
Dụng biểu đồng sử ý,
Hoặc tư cái thế huân,
Như thiên tỳ lạp trạch,
Đỗ địa não can luân,
Cổ nhân phục thị đức,
Phá cách tứ nguyên thần.

Xem như thế thì thấy sự ưu đãi thân-cận của Hoàng-thượng rất nên chú ý vậy. Tường-công xử thân với Nam-triều thế nào thì với chánh-phủ Bảo-hộ cũng đồng một lòng một dạ như thế. Bởi thế mà quan Khâm-sứ Pasquer muốn cho được tỏ rạng cái cảm-tình của chánh-phủ Bảo-hộ đối với tường-công thì ngài đã xin thưởng tặng cho tường công đệ nhị hạng bảo-đẩu bội-tinh.

Còn như hội Đô-thành hiếu-cổ chúng tôi thì xin kính thưa tường-công rằng : Chiều hôm nay Tường-công quang cố hội chúng tôi, chúng tôi rất lấy làm may mắn, chỉ tiếc rằng anh em chúng tôi trong hội lời vụng nói quê, nên chẳng thế nào mà ghi chép cho tỏ rõ hình dung cái huân-nghiệp của tường-công, thì chẳng thế nào mà làm được một thuật-cảo cho hoàn-bị, thì xin tường công xét biết lòng chúng tôi là chẳng phải thế, vậy tường rằng chúng tôi chỉ nên đọc một câu này tại trước tường-công để làm lời kết ngữ.

Ấy là câu của chúng tôi đã trộm nghe lời thánh dụ ban khen tường-công có câu rằng : « Quốc đa trụ-thạch » Vương-thất phiên-bình », là đã vậy tinh vậy.

Văn-bình T. T. L. dịch thuật.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG BÌNH

Lại một chiếc ghe bị vỡ nữa. — Được tin rằng ở làng Bãu-khé về huyện Bố-trạch có một chiếc ghe bị nạn. Nguyên chiếc ghe nầy từ cửaQuảng-khê chạy vào Nam-kỳ, bán các thứ hàng đặt ở Bắc, khi đi ngang qua quãng giáp-giới hồi-p ận tỉnh Quảng-trị và Thừa-thiên, đương lúc dương buồm thẳng cánh, bỗng gặp phải một trận cuồng-phong nổi lên, thổi xiết trong một hồi, đẩy phăng chiếc ghe vào bờ bể, mắc phải bãi cát bị nạn, thế là lâm-nguy rồi, chỉ trong mấy giờ đồng-hồ thì sóng đánh vỡ nát cả chiếc ghe, bao nhiêu hàng-hóa đều theo dòng nước chảy xuôi ra ngoài bể khơi cả. Còn lái, bạn thì lên bờ được hết.

Cứ như lời thuyền-chủ nói, thì chiếc ghe ấy hồi trước đóng mất sáu trăm bạc, mà tính theo thời-giá bấy giờ, cũng đến tám trăm là rẻ, còn hàng-hóa vật hạng như đồ đồng, đồ khám, đồ gỗ, đồ sơn v. v. tính phỏng hơn một nghìn đồng nữa.

Ghê thay! Cái của « bỏ bể » của nhà ghe mình, thực là lấy nghìn lấy vạn mà kể!

Những nhà hàng hải người mình trong việc buôn bán làm ăn, họ cũng có nhiều can đảm nghị-lực lắm, tuy gặp sự rủi ro đến nỗi khuynh-sản, nhưng họ vẫn vững lòng bền chí cố theo đuổi nghề mình, trong năm bảy năm gặp được dịp phát tài, thì khôi nghiệp lại như trước.

Cái nạn ô-tô Hôm 24 tháng trước, ở khoảng đồng thuộc địa phận làng Mỹ duyệt về huyện Lệ-thủy xảy ra một cái nạn ô-tô rất ghê gớm, đè chết một mạng người.

Đứa trẻ bị nạn đó tên là Tập 10 tuổi quan tại làng ấy còn chiếc ô-tô là số 1415, chỗ xảy ra cái tại nạn nầy là thuộc về cây số 32.

Đói kém sinh ra trộm cắp

Bộ nầy ở các miền thôn quê thường xảy ra trộm cắp luôn, quân gian-phi rất đỗi hoành hành, trong một làng một xóm, năm bảy đêm lại có một đêm trộm, ngoài đồng nội tuần bởi khoai bới sắn, trong dân cư thời đào tường khoét ngạch. Ở bản tỉnh mà có cái hiện trạng như thế là vì cái nạn đói kém mà ra. Trong năm nay mùa trước đã mất trắng bát, đến mùa tháng 10 mới rồi đây, lại bị trận lụt, điền hoa hoa quả thực-tại nhiều lắm; thóc cao gạo kém, các hạng cùng dân phải lâm vào cảnh cơ-cần, nên mới sinh ra làm càn như thế.

TOURANE

Số tiền lạc quyên của các trường học. — Số tiền lạc quyên của các trường học để giúp dân bị nạn bão lụt ở mấy tỉnh đường trong, liệt kê như sau này :

Các viên nam nữ giáo chức Tây 26 $ 00 ; các viên nam nữ giáo chức Nam 20 $ 00 ; học-trò con trai 66 $ 43; học-trò con gái 18 $ 57. Tổng cộng là 131 $ 00.

Trong số ấy thì đã trích món tiền của học-trò con gái ra mà may sẵm được 190 cái áo quần cho trẻ con, sau lại bà đốc và một cô giáo có cho riêng thêm 12 cái nữa, thành ra cả thảy được 202 áo quần.

Nghỉ hộ sản. — Mme Triệu giáo học được phép nghỉ hộ sản hai tháng. Cô Tùng giáo học ở Huế vào thay.

(Xem trang thứ tư).

MỘT DỊP HIỂM CÓ

Thứ serge toàn laine mùi huyền khổ rộng 140/m. Dùng may quần áo đàn ông thì thực đẹp, giá 2 $ 80 và 3 $ 50 một thước.

Hỏi xin mẫu tại hiệu : H. Val ée, 37, phố Paul Bert, Hanoi.

Xin gửi luôn cả timbre để giả lời.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Thưa các ngài

Đại Hội-đồng thường niên họp ngày 26 Octobre 1924, định chia lãi mỗi cổ-phần là 8 p. 68 Bắt đầu từ mồng 10 đến 20 Décembre này. cứ từ 20 giờ đến 22 giờ xin mời các ngài lại nhà hát mà lĩnh tiền lãi Và xin các ngài nhớ mang giấy cổ phần và giấy thuế thân, hay là giấy căn-cước đi mà lĩnh, nếu không có giấy thuế thân hay giấy căn cước thì phải có hai ông hội viên làm chứng,

Nay kính đạt
Hội đồng trị sự.

Tối thứ năm 18 Décembre 1924

MỘT TRẬN CƯỜI

Vở hát cải-lương « MỘT TRẬN CƯỜI » diễn lần nào các quý khách cũng ngợi khen và nhiều khi đông không còn chỗ ngồi.

Lần này những câu hát có sửa đổi lại ít nhiều và các hạng ghế ngồi đều giảm giá.

Bán vé từ tối thứ tư, xin quý khách lấy vé sớm kẻo hết chỗ ngồi.

Có bán vở hát tại nhà hát. Mỗi quyển 0 $ 20.

Tối thứ sáu 19 Décembre 1924

MẠC ĐÌNH CHI

Tối thứ bảy 20 Décembre 1924

QUAN-ÂM THỊ-KÍNH

Hạ giá chỗ ngồi

Trên gác và dưới nhà	
Giữa gác	
Ghế mây	0 p 60
gỗ,	0 30
Hai bên gác	
Hạng lơn.	0 30
Cạnh bao lơn.	0 20
Giữa nhà	
Hạng nhất.	0 30
Hạng nhì.	0 20
Hạng ba (hai bên)	0 10

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người có tuổi, đường khi huyết không lưu-thông được mạnh, hay sinh ra chứng nhức đầu, chóng mặt, đau lưng Muốn khỏi những chứng ấy thì không gì bằng dùng thuốc:

Gouttes de Virginie

chỉ vài giọt khả dĩ khỏi bệnh.

Giá bán: 1 $ 20 một lọ

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Ai mắc các bệnh ấy mà xưa thuốc gia-truyền, nên dùng thuốc Khuyn-hard bằng bột (REMÈDE KHUYN-HARD, EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ dứt ngay. Bỏ bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức dứt ngay! Dùng thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường Hút thuốc quấn Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSÉNIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái hàng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu :

MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mà làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống :

Cachets du Docteur Nofal

0 $ 95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết lắm nhảm, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay!

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0 $ 90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

A-LÔ !!! A-LÔ !!!

Ngài có xem Hội chợ Hanoi thấy có gì là nên lưu-ý nhất ?
— *A-lô ! Tôi thấy mấy cái xe-đạp* France Sport, Venus *và* Phillos *là nên lưu ý nhất, vì nó vừa đẹp vừa lại vừa bền lắm.*
— *A-lô ! Thế trong Hội-chợ bán ở đâu ?*
— *A-lô ! Tôi nghe đâu bán tại hiệu TIỆT-HIẾU-TRUNG dit TRÚC-THÀNH, n° 35, Place Negrel (Phố cửa Nam) Hanoi.*
— *A-lô ! Tôi nghe dân-chúng ấy bán nhiều hàng họ lắm phải không ?*
— *A-lô ! Phải đấy !!*
— *Merci, Au revoir !!*

HỘI BẢO TRỢ TRẺ CON LAI VÔ THỪA NHẬN

Chỉ-dụ ngày 11 Juillet 1907 đã nhận cho rằng : Hội có ích lợi chung

CUỘC ĐÁNH SỐ

GIÚP CHO HỘI

SỐ TRÚNG THÌ ĐƯỢC TIỀN

QUAN THỐNG-SỨ BẮC-KỲ ĐÃ CHO PHÉP

Theo nghị-định ngày 25 Juin 1924

Số vé bán là 60.000 số gà vé bán là 0 $ 50 một vé

NHỮNG SỐ TRÚNG ĐƯỢC KÊ SAU ĐÂY :

1	số được 3.000	piastres.	3.000 $ 00
1	số được 1.500	—	1.500.00
1	số được 1.000	—	1.000.00
2	số được 500	—	1.000.00
5	số được 100	—	500.00
20	số được 50	—	1.000.00
40	số được 25	—	1.000.00
		Cộng cả số vé được ; thành :	9.500 $ 00

Mua vé ở đây **ĐIỀU LỆ**

NƠI MỞ SỔ VÀ NGÀY MỞ. — Sẽ mở ở tòa Đốc lý Hanoi, ngày 30 Septembre 1924, hồi 2 giờ chiều, có các hội-viên trị sự coi hội trông nom việc mở sổ và quan Đốc-lý Hanoi sẽ chứng-chiếu. Nếu có việc gì ngăn trở thì ngày mở sổ ấy có thể hoãn lại được (theo khoản thứ 7 trong nghị-định).

NHỮNG SỐ ĐƯỢC. — Những số được thì sẽ yết thị và đăng báo. Nếu những số được mà không ai hỏi trong hạn một tháng kể từ ngày mở sổ thì những món tiền ấy sẽ để vào công-quỹ của hội (theo khoản thứ 8 trong nghị định).

NƠI GỞI TIỀN BẠC VÉ VÀ PHÁT TIỀN SỐ ĐƯỢC. — Những tiền bán vé hội đồng trị-sự sẽ gởi ở nhà Đông Thay Nam-hàng và những số trúng được thì do nhà Ngân-hàng ấy phát tiền cho ai mua được vé, theo khoản thứ 9 trong nghị-định.

BÌNH-ĐỊNH

Không chết đắm, lại chết bệnh!

— Mới đây ở làng Vinh-quang phủ Tuy-phước một người làm nghề đơm nò bắt cá. Một hôm một mình chèo thuyền qua mé biển bên Hòi-lộc mà đơm. Bắt đỗ lác nào thuyền cạnh nò, thì thấy gió mưa một ngày một dữ, cũng tưởng qua luồng thì tạnh; té ra cơn bão tới mà không hay. Đến lúc thấy rõ sự nguy hiểm thì vô phương khả đào; chèo về không kham, ghé đâu cũng không đặng, vì sóng bổ tứ bề, trời mưa như xối, một mình không sao cự nổi với phong ba.

Chắc là chết đắm bẫn, ban đầu còn lo sợ, sau cứ yên tâm lấy dây buộc hai chân vào thọn ghe, rồi lần mò buộc luôn cả hai tay vào đó, nhắm mắt để mặc thuyền muốn trôi đâu thì trôi, miễn sao cho lưu được ba cái xương, khỏi cá nuốt mất thì thôi.

Đang lúc ấy thì anh ta mê mẫn cũng nỗ biết tuyệt đắm hay còn, và đã trôi đến những phương nào. Đến lúc lại trận nồm tai trời đã sáng rõ, mới hé mắt ra, thấy mình còn trong thuyền, thuyền tuy đầy nước mà úp gắng sức nhưng cỗ trông xem bốn phía sơn hà, té ra ngó thấy chòm nhà mình ở gần một bên; lòng mừng hớn hở, mà còn ngờ chiêm bao, sau biết rõ trôi còn dun dủi, mới lụi cụi cắn dây mở trôi rồi nhảy lên bờ chạy thẳng vào nhà, thấy nhà tập vách xiêu, mà cũng vui mừng châu lụy chứa chan.

Nhưng than ôi! mới thoát đặng một cơn nguy hiểm mà cách mấy hôm nay anh ta lại bị cảm mạo một trận thương hàn mà đã phải hồn về chín suối! Tuy vậy mà anh ta rất bằng lòng, vì còn giữ lại được năm xương vậy.

Agents d'Annonces en Europe
L. MAYENCE & Cie
8, Rue Tronchet, PARIS
et 31, 33, Leadgate Hill, LONDRES

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh lậu là một bệnh rất khó chữa. Muốn cho tuyệt được nọc tất phải tiêm thứ thuốc trừ trùng lậu (Vaccins antigonocciques). Song các tỉnh xa nhà ở Hanoi, cũng ít người biết dùng cách tiêm đó.

Nếu không muốn dùng tiêm thì có thể dùng vaccins bằng thuốc viên:

Rhéantine Lumière

thuốc hoàn bằng viên.

Cách dùng: *2 viên buổi sáng.*
2 viên buổi chiều.

Giá: 1$20

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Uroformine

Giá 1$80 một hộp

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được rõ biết rằng: tiền mua báo thì phải trả từ trước. Vậy các thiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ khỏi gián có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

ĐỔI CHỖ Ở

Kính trình quý-khách gần xa được biết rằng, hiệu LỢI-THÁI bán đồ vàng bạc trước ở số nhà 110, Rue des Changeurs, nay về làm lại hiệu, nên tạm giọn về số nhà 80 cùng phố ấy.

LỢI-THÁI cẩn-bạch

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2089

THUẬN-THÀNH

Bottier — Chapelier

7, Rue des Caisses, Hanoi

Kính trình qui-khách,

Bản-hiệu mới sang nhiều mẫu đẹp, giá cao-su Wood-Milne, đây giầy (lacet) bền buộn giá hạ, xin mời các ngài chiếu-cố.

Giá giầy ở ca-ta-lô số 6 của bản-hiệu, nay xin tính hạ giá ở tarif nº 7 hạ nhiều

NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính mời

CÁC NHÀ THẦU KHOÁN! CÁC NHÀ CHỦ MỎ

NÊN CẨN THẬN!!!

VỀ VIỆC KHÍ DỤNG MÒN MỎI ĐI

NÊN MUA KHÍ DỤNG

S.A.C.M. TOÀN BANG THÉP NGUYÊN

CÓ THỂ DÙNG ĐẾN KHI MÒN HẾT MỚI THÔI

CÓ CHỨA SẴN NHIỀU — TIẾP ĐƯỢC THƯ GỬI HÀNG NGÀY

CÓ CÁC KIỂU ĐỂ ĐẶT CÁC MÁY

CHO CÁC NHÀ MÁY, NHÀ MÁY ĐIỆN, MÁY ĐÀO, CỖ ĐỒ DÙNG VỀ NÔNG NGHIỆP, V V

Soc ANONYME de CONSTRUCTIONS MECANIQUES à HAIPHONG | Giấy nói: Nº 68 | Tên viết tắt: CAMECAN

Nhất cử lưỡng tiện

Bản-hiệu mới sang một thứ kính sáng mùi lơ, đi ngoài đường là kính rợp, ngồi bàn giấy là kính sáng, trông xa, trong gần cũng được tiện, nhất là các ngài làm việc biên chép luôn đỡ hại mắt, thực là một thứ kính vệ-sinh, mà nhất cử lưỡng tiện, đi đâu khỏi phải mang 2, 3 cái kính. Xin mời các ngài chiếu cố lại mua kẻo hết.

BÁN TẠI HIỆU:

LY-SENG-BAO

42, PHỐ HÀNG BỒ, HANOI

Thuốc lào Hoành-Phát hiệu « Xe hỏa » mỗi gói 5 xu.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酷精

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚午吉啦每吉啦沒嘶謳欺唉精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

ĐỒ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Dùng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

1 fr.75

Tiền cước: 0.60

Các thứ nhẫn gọi là BAGUES ECUSSON trên này, thực là chiếc nhẫn đúng mốt. Có khắc hai chữ đầu tên hoặc khắc cả tên như « MARIE », « SUZANNE », « SOUVENIR », giá: 1 fr. 75. Xin quý-khách biên rõ số cái kiểu nhẫn muốn mua.

Hôm nay các ngài mua một cái nhẫn, nếu các ngài không ưng ý, thì chuyển tàu sau bản hiệu sẽ tiền lại trả.

Còn như cái khắc nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vào đấy lồng nhẫn rồi gửi một cái mandat 2 fr. 20, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E
211, RUE SAINT HONORÉ, PARIS

thì chuyển tàu sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn và quyển Ca-ta-lô có những đồ lạng.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Phàm những người làm nhiều việc phải nghĩ-ngợi thì thường hay đau về thần-kinh-hệ.

Bệnh chóng mặt, nhức đầu, sổ mũi, yếu đuối, gầy còm.

Như thế mà dùng thứ thuốc:

Glyphogenol Montès

là thứ thuốc rất thần-hiệu.

Đàn-bà trong cái thời-kỳ cho trẻ con bú mà dùng thuốc này cũng tốt lắm.

CÁCH DÙNG:

Người lớn: 15 giọt buổi sáng và buổi chiều.

Trẻ con: 5 giọt buổi sáng và buổi chiều.

Giá 1$20

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE Nº 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ rất nhiều, hàng tốt nhẫn lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ) như: thuốc, nguyên, liệu, bông, quế, sơn vẫn có hàng Saigon như: lĩnh, the, vẫn vẫn.

Nay mới có độ rác mới, lắng thêm, mong đem cả mối mến rộng khắp. Nhưng hàng nay bán buôn từng tấm, cho không bán lẻ có không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

2010 YU-WO-TSEONG

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ê khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM THIẾT HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX

Của ông Docteur GUILLIÉ

Tô tên mười năm nay thuốc ELIXIR có chữ chứng của quan lương y Guillié lấy làm thần hiệu trị về đàm, như: TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU HÔNG, KẾT VỠ DẠ, SUỐT CHỐT ĐƯỢC, ĐỊNH KIẾT, ĐỊNH HƠI, ĐAU BỊNH CƠM, CHẾ CHỨC HOẠT DA và bịnh có TRONG LẠI TRONG ĐỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiện, vì có hiệu nghiệm lắm cho NƯỚT RA và TINH KHIẾT. Không bịnh gốc thì DÙNG hay là MẠT phát ra chi cũng có hay lắm.

Bởi vì thuốc bị dùng nên nó không có CẶN, thì Phải CẦN thì thuốc dùng.

LỌ 1$ 0 MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

Của ông Docteur Guillié chế ra gọi là Elixir Tonique Antiglaireux có quan lương-y Guillié.

Chính mỗi thứ thuốc xổ ấy là: Phải CẦN thì, mới dùng lần chỉ 1 muỗi, hoặc 2 lần (2 muỗi nhỏ).

Và trong các bước phòng bệnh có ích

VIN J.K. WATSON

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy khảo-cứu đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

Bệnh huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghịp, bệnh ngã nước, v v

Một cốc li-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

HIỆU BÀO-CHẾ CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert. — HANOI

Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

DẦU "CRESYL" THIỆT

và sự hiệu nghiệm chắc chắn đã thử theo cách bác học, thì có một mình Jeyes

CRESYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỊNH OAN — LÀM HẾT HƠI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HÁM

PHÒNG NGỪA BỊNH OAN linh-nghiệm thật, những là bịnh sốt-rét, thiên-thời, thổ-tả, ôn dịch tinh vậy.

THIỆT HỮU ÍCH trong vậy thuốc chi, để dùng pha rửa nhà cửa khỏi độc-địa, để vậy trong đồng hát, các buồn lấy cho khỏi độc que.

KHÔNG CÓ CHI LIỆN NGHIỆM BẰNG mà trừ các vật thối độc, trùng rắn, muỗi mòng, bọ chét, giun mối và nhện-nhện.

Có một mình thứ CRESYL-JEYES là thiệt hơn hết trong cả nhãn hiệu "CRESYL-JEYES".

CRESYL-JEYES, 35, Rue des Francs-Bourgeois, PARIS.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 3.500 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO:

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin là xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thân nhận.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lần mua vé thứ giá 20 quan, cứ thứ tháng làm 25 tháng mỗi tháng là mười quan. Nộp tiền lần đầu, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền sổ-bầu, hễ vé trúng số thì được số tiền. Mình chỉ cần nhọc đành dịu một tí, thời hầu như không nghỉ đến, mà đã được đợi các cuộc rút số, lại được có quyền sổ-bầu mỗi kỳ và rất quý có tính lợi-ích.

Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm mười kỳ có cuộc rút số; là 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre

Mỗi lần rút số có:

1 lô		MỘT TRIỆU
1 lô		500.000 quan
2 lô		200.000 quan
3 lô		100.000 quan
6 lô		50.000 quan

Tiền rút số làm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm

Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nên gởi 20 quan cho ông, chủ nhiệm nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Vé bán sẽ mở theo nhà bản ngày 15 Mars 1920, các nhà mua sẽ được đủ điều ích chắc

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)